

"EDINOST"
izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob **torških, četrških in sobotnih**. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obajno izdanje stane: za eno mesec . f. 2.50, izven Avstrije f. 1.40 za tri mesece . f. 7.50, za pol leta . f. 12.50, za leto . f. 25.00. Na naročbo brez priložne naročilnice se ne jemlje aviz.
Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 2 nč., v Gorici po 3 nč. Sobotno večerno izdanje v Trstu 2 nč., v Gorici 3 nč.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglasi se račune po tarifu v petiti; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega razvidnih vrstic. Poslana osumitnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu: ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, kar nefrankovano se ne sprejema. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema **upraviteljsko** ulica Caserma 13. Odpriete reklamacije so prosto pošiljne.

"V edinosti je moč!"

Mestni svet Tržaški.

(XX. seja dne 24. septembra 1894.)

Predsednik: župan dr. Pitteri. Vladni zastopnik: namestnik svetovalec dr. bar. Conrad. Navzoči 30 svetovalec.

Po odobrenju zapisnika XIX. seje, prišlo se je svetovalec dr. Spadoni, da je tekom šolskih poiznitov nabavil šolski asesor dr. Slovovich sporazumno z deželnim šolskim nadzornikom hrvatske zemljevidne slovenske šole na deželi (II) in da je ukasal za slovenski šoli v sv. Križu in v Basovici dva zemljaka obla (globa) s italijanskim tekstom namenjenim za slovenskimi napisi. (Strašna pregreha Stavao). Nadalje interpeluje govornik, kakó je to, da je bila premeščena podučiteljica Evelina Valentič od šole v Trebšah na šolo na Opčinah, kjer je nje oče šolski vodja, kajti to premeščenje je dosegel g. asesor z večino glasov šolskega odseka za šole na deželi kljub nekemu prejšnjemu sklepu šolskega odseka in s tem premeščenjem se nekako kršijo obstoječi šolski predpisi.

Asesor dr. Slovovich odgovarja interpellantu, da se rabijo v slovenskih okolišinskih šolah še od nekdanjih zemljevidov s hrvatskim tekstom, ker ni še zemljevidov Palestine in nekaterih drugih dežel, popisanih s slovenskim tekstom. Kar se pa dostaja zemljakih obelj, naročil je bil govornik pri neki Dunajski tvrdki dvojje obelje s slovenskim tekstom, a dotična tvrdka odposlala je taka s italijanskim tekstom. Zato so ju vrnilo tvrdki, da ju namenja s slovenskimi, kakor je bilo naročeno. Kar pa se tiče premeščenja podučiteljice Valentič, sklenil je bil to šolski odsek za šole na deželi soglasno. V tem pa ni za šolsko disciplino nikakoršne nevarnosti, kajti nadučitelj Valentič je bil izjavil, da odstopi od službe, samo da premešči njegovo hčer na nje dom, kajti mati jej je bolna. V ostalem pa je bil še enak slučaj v Škedenju, kjer je imel nadučitelj pok. Čenčur svojo lastno hčer podrejeno, a vendar se nikakor ni kalila šolska disciplina. — Interpelant dr. Spadoni s tem odgovorom ni zadovoljen. Po njegovem mišljenju bi bil moral asesor Slovovich obesiti italijanske zemljevide (aha!) ker ni slovenskih, ne pa hrvatskih, dokler ni dobili slovenskih. Gledé globov pa je pokazal g. asesor pretilano marljivost (!); on naj bi bil lep pridržal italijanske globa, dokler ne bi bila v tem oziru vsja šolska oblast ukrenila potrebno, kar bi se bilo zgodilo prav gotovo (Pf). Gledé premeščenja omenjene podučiteljice pa trdi govornik, da je isto nasprotno obstoječim predpisom. V vseh treh slučajih se je

torej pregrešil g. asesor, zato je predlaga govornik dnevni red, po katerem naj mestni svet pozove magistrat, da namesti na mesto podučiteljice Valentič drugo učiteljico, ter, videvši, da se s uporabo zemljevidov s hrvatskim tekstom kršijo obstoječi šolski zakoni (!), naj se naloži eksekutivi, da te zemljevide odstrani takoj. — Vidovši župan dr. Pitteri, da nekateri svetovalci podpirajo Spadonijev dnevni red, izjavil je svoje osebno menenje o asesorju Slovovichu, predno je dal Spadonijev predlog na glasovanje. Dr. Slovovich je po županovi izjavi pravi uzor delavnosti, vestnosti in neumornosti; poleg tega pa je dr. Slovovich opravičil svoje postopanje, a nihče ne more dvomiti o Slovovichovem liberalnem mišljenju. Osebnost pa, kot načelnik občine tržaške, govornik ne more prehovati delavnosti Slovovichove ter se izjavlja zadoščenim z njegovim delom. — Zatem je Spadoni umaknil svoj dnevni red, češ, da je župan posegel v razpravo.

Zbor je zatem nadaljeval razpravo o proračunu, priložni s poglavjem "Dobrotvornost". Zbor je sprejel vseh 7 naslovov "dohodkov" brez rasprave; pri naslovu I. "bolnišnice" (stroški) spregovoril je svetovalec Dollenz. Omenil je, kako težko, odgovorno službo imajo bolniški strežniki, a kljub temu dobivajo mesdo borih 80 nč. Zatorej priporoča, da se jim zboljša plača. — O čl. V., "Ubožnica", priporočal je svetovalec E. Rascovich, da se vsprejmejo v ubožnico le v tržaško občino pristojne osebe. Svetovalec Dollenz naglašal proti temu, da se ta praksa vrši še sedaj, toda umestno bi bilo vendar, da se izvzamejo stari, k delu nesposobni ljudje, kateri, četudi niso pristojni v Trst, vendar bivajo tu še kakih 40 do 50 let. Svetovalec dr. Venčeslan in podpredsednik dr. Lussatto naglašata, da se o tej stvari še dalje časa pogaja mestna delegacija s glavnim ravnateljstvom javnega dobrotvornstva omenja, da so poslednja leta vse prošnje za vspejem v ubožnico takih oseb, ki ne pripadajo tržaški občini, odbili brez izjemno. Na ta način da število vanjskih ubožcev skoraj pade na jako nizek odstotek. — E. Rascovich ponavlja svojo priporočilo, kajti, ako se isto izvede strogo, bode pomagalo tudi proti naseljevanju tujega proletarijata. — K istemu poglavju, naslov VII., "zdravila" čudi se E. Rascovich, kako je to, da je stavljena v proračun svota 28.000 gld., ko vendar potroši okr. zavarovalna blagajna v isti namen okoli 22 tisoč gld. in zasebna podporna društva potrošijo tudi izdatne svote v isti namen. Po njegovem menenju bi moral toraj strošek za zdravila padati, ne pa naraščati.

nejevoljno Ilija, predvčeranjem sem ga poslal v Planino, da naznani Štercu moj prihod in da mi sporoči, če je vau pripravljen. Solnce je visoko in še ga ni.

— Čemu nisi poslal mene? vpraša Gušetič.

— Ker ti kri takoj vakipi, a za to je treba miru in preudarka, odgovori poveljnik.

— A tudi poštenosti, pripomni kmeti mar ti popolnoma zaupaš Drmačiču? Preveč je besen in tudi lakomon.

— Zaupam, reče Ilija. Kaj ga je priglaslo k nam? Osveča. Dokler se ne osveti Tahiju, nam bo zvest. A potem — nam ga tudi ni treba več.

— Ej dobro, nasmehne se Gušetič, to je tvoja stvar, ti si poveljnik, ali pazi, da te ne prevari kakor Nožina.

— Da Nožina! udari se Ilija z roko ob čelo, oh dal bi bil zanj deano roko. Vaprejel sem ga pod streho, pobrali se ž njim, a on, Bog ga ubij, ni pregovoril Uskokov, on jih je odvrnil od nas, on je izdal naše brate Turnu. To je hudo. Na jugu smo propali,

Mestni fizik dr. Constantini odgovarja, da so se vled nove pogodbe z lekarničarji podražila zdravila tekom 3 let za 20%; na izdatnem strošku za zdravila pa je tudi krivo neugodno splošno zdravstveno stanje prebivalstva. Svoja nadaljna pojasnila zaključuje govornik z nadejo, da bode stvar že v prihodnjem proračunu boljša. — E. Rascovich se zahvaljuje na pojasnilu in priporoča mestnemu fiziku, da bi vplival na okrajno zdravstvo takó, da ne bi zapisnavali predraga zdravila. — Pri istem poglavju naslov XI., "Obuvala za ubožne učence", omenil je svetovalec Nabergoj, da o tej stvari ni v proračunu pravega razmerja med mestom in okolico. Za mesto je proračunjenih 3000 gld., za okolico pa le 300. To je premalo. Zato predlaga, da bi se stavilo za okolico v ta namen vsaj 400 gld. Zbor je odobril ta predlog.

Pri II. poglavju, (dohodki) zdravstvena lokalna policija omenil je svetovalec Nabergoj, da bi bilo umestno odpraviti takso za prepeljane izven pokrajine umrlih okoličanov v domače selo. Zahteva zatorej, da se odpusti taksa 62 gld., katero mora plačati neka obitelj v Sv. Križu za prepeljane trupla izven pokrajine umrlega očeta na dom. Svojo zahtevo podpira govornik s tem, da mnogi okoličani zahajajo zaradi zaslužka na Gorisko; ako kdo tam poneoreči, mora obitelj plačati visoko takso, da se sme preplati truplo na dom. — Konceptni pristav Pitaeco tolmači dotične določbe in omenja, da se je v navedenem slučaju odmerila taksa 62 gld., ker je okrajni načelnik izjavil, da je dotična rodbina premožna, da torej more plačati to takso. — Svet. Nabergoj s tem odgovorom ni zadovoljen.

K členu III. (stroški) "okrajni načelniki", vpraša svetovalec dr. Spadoni z ozirom na izjavo svetovalca Nabergoja v prejšnji seji, zakaj se ni še odpravilo jedno mesto okrajnega načelnika v Gornji okolici, kakor je bilo to sklenjeno že 1881. leta. — Asesor Parovel ponavlja vso stvar, zagotavlja, da pride ta predmet v kratkem pred mestni svet. — Svetovalec Nabergoj omenja, da bi jeden sam okrajni načelnik za Gornjo okolico popolnoma zadostoval, zaradi tega predlaga, da naj se odpravi jedno mesto, in ono podrejeno, ki je vakantno, da naj se pokrije. Vled županove opazke pa je govornik umaknil svoj predlog s pridržkom, da ga slučajno pozneje stavi vnovič in med tem da počaka odgovor, katerega mu je obljubila delegacija. — K čl. V., "Poljski čuvaji" priporoča svetovalec Nabergoj jako toplo, da naj se poljski čuvaji rabijo izključno za njih službo, ne pa, da se pošiljajo kot

kot da nam je odsekana desna roka. Kranjci se bodo zbal, naših je zginila polovica, Uskoki so nam na potu, Jastrebarčanom pa je prestrižena pot. Tam onkraj Save ne bo sreče. Ali ako Bog dá, bo tu. Od tod pojdemo v štajarske gore. Tam nas čaka Šterc s svojimi ljudmi. V njem bje arca celega naroda, on je spravi narod na noge. Pavel pojde z nami čez Sotlo do Stobice, kjer nas pričakuje Matija. Da vidiš, Gušetič, kako potremo svet.

— A čemu čakamo tu? vpraša Gušetič, in tratimo čas; čemu neki čakamo Drmačiča, kateri morda spi v kakovi krémi na potu. Saj imamo v svoji vojski štajarcev, kateri poznajo pot, a tudi sam ga poznaš od poprej. Pojdemo na Planino. Moj gorami nam je hrbot bolj varen, kot tu ob Savi. Pojdemo takoj! Hočeš li, Ilija?

— Prav praviš, pritrdi poveljnik, saj tako vemo, da se je vzdignil ves okraj. Pojdi, reci zapovednikom, da krenemo na pot proti severu.

Še malo in bobni zaropotajo kraj Sev-

seli po okolici in rabijo še v druge svrhe. Župan je obljubil, da odredi potrebno. — Pri XI., "Pralnice", priporoča svetovalec Dollenz, da se osnuje v Rojanu in v Barkovljah po jedna javna pralnica. E. Rascovich pa priporoča na uvažanje pralnice v mestu, posebno ono v ulici Coroneo, ki je v slabem stanju. Obema govornikoma odgovoril je mestni fizik dr. Constantini.

O naslovu XIII., "Pokopališča" vpraša svetovalec Nabergoj, kdaj bodo že pričela dela v jako potrebno razširjenje pokopališča na Proseku. Konceptni adjunkt dr. Pitaeco odgovarja, da se občina pogaja zaradi nakupa potrebnega zemljišča. Čim bode kupčija dognana, prične takoj razširjenje pokopališča. — Svetovalec Spadoni je vprašal mestnega fizika, da-li so opravljene priobze, katere je bil izustil svetovalec Nabergoj v poslednji seji o zdravnikih v okolici, ali pa so te pritožbe utemeljene menda le v političnem nasprotstvu. — Dr. Constantini je odgovoril, da mestni fizikat nima nikakoršnega varstva tožiti se o okrajnih zdravnikih, kajti isti izpolnjujejo svojo dolžnost, to je: higijeniško službo in bolniško oskrbo, točno in vestno. Mestnemu magistratu pa neposredno ni prišla nobena pritožba, kar zopet kaže, da zdravniki izpolnjujejo svojo dolžnost. V prejšnji dobi so se pojavila sem ter tje navakrižja, ker so zdravniki oskrbovali tudi tržno policijo, a to navakrižje je ponehalo, od kar je v veljavi novi tržni red. — Proti temu odgovoru pa naglašava svetovalec Nabergoj, da vsi nedostaki, katere je bil navedel on v prejšnji seji, obato je istinito in ako zbor imenuje dotično komisijo 7 članov, katero je bil predlagal poslednjič, mogla se bode ta komisija pripricati na licu mesta o istinitosti navedenih dejstev.

Zbor je zatem odobril brez rasprave v drugem čitanju vsa poglavja do XVII., "Tržna policija", na kar je župan zaključil sejo. — Nocoj bode zopet seja.

Politiške vesti.

Delegacije. V odseku za stvari vojne mornarice v ogerski delegaciji se je delegat grof Bethlen dotaknil stvari, katera je dala tudi poslancema Spinčiču in Laginji že večkrat povod do pritožeb. Grof Bethlen se je namreč začudil, da je med 126 gojenci mornarske akademije na Reki le 26 iz Istre in Trate, jeden iz Hrvatske in 3 iz Dalmacije. Na to opazko je odgovoril poveljnik vojne mornarice, baron Sterneck, da so mornarji iz avstrijskih obmorskih pokrajin najbolj mornarji, jako voljni, čestitljivi in dovetni za nice, čete se zvrte okoli voditelja, zastava se dvigne, vojska se premakne in upije kot stotoriglava kača ter zgine mej snežnimi gorami štajarske obali.

Nad gorami se rdi nebo, na zapadu gino dan, sipaje poslednje rdeče žarke skozi vitka debela zelenih jelk po goraki snežni planjavi. Počasi se vije vojska po visokem snegu, po strmih potih in spolzlih klancih, in se vleče povešenih glav skozi gore vasi. A kje je narod? Nihče jih ne čaka. Vsa vrata so zaprta, samo po nekod se vidi izza okna kakov mračen, radoveden obraz. Nikjer človeka, nikjer pozdrava, nikjer vselega klica. Moj prijatelj? Moj tujci? Mar je Pavel Šterc to pripravil kmetom? Sedaj so na vrhu samotnega brda. Tu stoji cerkvice, okrog nje gozdiček. Narod je utrujen, ne more dalje. Odpočijejo. Mračni se vso bolj in bolj. Čete si na več krajih zažgo ognje. Blizu vasi Podgorja so. Kar pridirja s severa na konji človek, kmet.

(Dalje prih.)

PODLISTEK.

147

Kmetaki upor.

Spodovinska povesť šestnajstega veka.

— Spisal August Senoa. Prevodil I. P. Planinski.

— Tako je prav! tleskne Šimen, sedaj pa odvedite Turčina na trdni grad Planino h gospodu upravitelju Siebenreicherju! On vam pripravi večerjo, a njemu vrv. Paujoč in bijoč vleče besna tolpa krvavega Šterca na gospodski grad, pisar Drmačič pa zgine v noč.

XXXVII.

Na zapadu od trga Sovnice se vzdigajo od Save na sever niski griči pod goro, katero pokriva vitek smrečji gozd. Pod jednim teh gričev stoji na četvero stebrih lesena streha in pod njo kip matere božje, katere srce prebada sedmero mečov. Po teh planjavah se je rasprostila kmetaka vojska, pod starim kipom pa sedi voditelj Ilija Gregorič, upiraje glavo o lakot, v tem ko se kmet Gušetič naslanja ob steber, gledaje v tla:

— A kje je ta Drmačič? spregovori

izobražbo. Toda srednje šole po obrežji ne stojijo na taki stopinji, da bi mogli abiturienti dokazati znanje, potrebno za podeljenje študijskega. Neizodostno poznanje nemškega jezika se ne dela tolikih težav, kajti pokazalo se je v mornarski akademiji, da so gojenci ogerake narodnosti lepo napredovali, da si so le malo poznali nemščino, med tem ko niso primerno napredovali gojenci iz Dalmacije pri vsem poznanju nemščine. Admiral Sterneck vrača torej vsokrivdo na srednje šole dalmatinske, ako dečki iz Dalmacije ne vspenjajo na mornarski akademiji. To izjavo Sterneckovo naj bi vzela ad notam naša slavna vlada: skrbela naj bi nekoliko bolj za razvoj našega srednjega šolstva po južnih pokrajinah. Pred vsem pa naj bi vlada služila klasično pričo — barona Sternecka, da urivanje nemščine nikakor ni pogoj za razvoj šolstva in napredek mladine.

Volitev v Brnu. Pri dopolnilni volitvi za državni abor v mestu Brnskom je dobil nemški kandidat Wannick 2533, češki kandidat vitez Popelka 503 in socialistični kandidat, urednik Krapka 125 glasov.

Nemci in Poljaki. Veliko senzacijo je vzbudilo, da se je takoj po prvem govoru kneza Bismarcka, naperjenem proti Poljakom, oglasil tudi sam cesar Viljem II. povodom svojega bivanja v Tornu na Poznanjem, da pritrdi — če tudi v milejši obliki — sodbi Bismarckovi. Ta cesarjev govor je napravil seveda velikanski utis. Glasila dvorne stranke mod Poljaki na Poznanjem so seveda kar omamljena po tem udarcu, da si niti ne upajo prav na dan s svojo sodbo o govoru cesarjevem, dočim druga demokratična glasila napadajo silno one plemenitost, ki hočejo prilozvanjem na pruskem dvoru pridobiti mrvico za poljaki živeli. Tako piše „Gvineo Wielkopolski“: „Sam kralj pruski izjavlja — in to neposredno po Lvovski komediji g. Koscielskega (člana gosposke abornice Pruske) —, da se Poljaki, živeči pod pruskim šeslom, morajo dati ponemčiti, ako hočejo biti deležni kraljeve milosti. To je silen udarec na našim staniškom (članom dvorne stranke), a ne le udarec, ampak tudi malo pouka: Nikar ne varajte svojih rojakov, nikar ne varajte svojega monarha! Vam ne treba prositi milosti, ko imate pravice, sajamčene po pogodbah in po kraljevi prisegi! — Tako sodi Poljak o poljski slasti! Jo še mora poznati!

Zdravje carjevo. Med tem ko satrjajo razne neoficijalne vesti, da je zdravje rukega carja popolnoma srušeno, pravi oficijalna brzojavka, da se car počuti prav dobro in da je le bolezen velikega kneza Jurija varok potovanju na Jug.

O volitvah v Bolgarski poročajo, da je med 153 izvoljenimi 114 vladi prijaznih poslancev. V opoziciji je 8 Cankovcev, 27 unijonistov, 3 somišljeniki Karavelova in jeden socialist. Minister Tončev ni bil izvoljen nikjer. 15 mandatov je še oddati, ker so bili nekateri kandidati voljeni na vedih mestih. — Opomniti pa je, da te številke niso dole iz oficijalnega vira in je torej pričakovati še marsikake korekture.

Iz Rima javljajo, da je ministerstvo za notranje stvari izdalo naredbo, glasom katere je Sicilijancem zopet izročiti orožja, odvzeta jim za časa obsednega stanja.

„Nedostojnost.“ O govoru nadškofa Samassa v ogeraki delegaciji — (glej večerino izdanje od minole sobote!) — oglasilo se je tudi vaticansko glasilo „Osservatore Romano“. Ta list pravi, da je bil razgovor v ogeraki delegaciji o konklavu in o postopanju Avstro-Ogerake o volitvi prihodnjega papeža največji izraz političke nedostojnosti, kajti boleti mora vsakega plemenito čutečega človeka, da se je tako malo ozir jemalo na papeža. Vzlic svoji visoki starosti je sveti Oče tako trdnega zdravja, da je upeti, da mu božja Previdnost dovoli še dolgo življenje v blagor Cerkve in katoliškega sveta. Udanost in ljubezen do avtoritete papeštva nam še prepoveduje, da bi govorili o takó košljivi stvari, kakor je zahtevanje pravice do inključenja pri volitvi papeža. Sveta stolica je pač avtoriteta v svoji veliki dobroti dovolila nekaterim državam nekoliko vpliva pri volitvi papeža, toda le takim državam, ki so bile nadahnene katoliškim duhom, katerih zakoni in ustanove so odgovarjali določilom Cerkve, ki niso priznavale svobode bogočastja in ki niso izročale posvetništva najavetnejših ustanov človeške družbe, služoč židovstvu

in prostozidarstvu. Nezmislno pa je zahtevati iste pravice tudi sedaj, ko se je promenilo razmerje med državami in Cerkvijo. — Mi pa poznamo neko deželo, kjer služijo tudi katoliški konservativci — židovstvu in se pri tem celo bahajo se svojo „državniško modrostjo“!

Različne vesti.

Naša cesarska obitelj. Nj. Vel. cesar vrne se dne 29. t. m. s lova in odputuje dne 3. oktobra v G336116. — Nj. Vel. cesarica, nadvojvodinja Marija Valerija in nje soprog nadvojvoda Fran Salvator prispejo dne 30. t. m. iz Krfa v Miramar.

Visok gost. Predvečeranjem je došel na Dunaj kralj Saksonski. Na kolodvoru sta ga vsprejela cesar in nadvojvoda Albrecht. Ob 2. uri popoldne so se odpeljali visoka gospoda na lov na Štajerskem.

Za družbo sv. Cirila in Metoda daroval je nekdo kot čisti dobiček prodanega tiča 1 krono in 50 stotink. — g. I. Hvastja je podaril 20 ital. centesimov, v prisanje besedam, koje je izustil g. dr. Tavčar proti americi ljubljanskih nemčurjev.

Šolska maša. Slavno šupništvo pri sv. Jakobu je ugodilo prošnji šolskega vodstva ter dovolilo „šolsko mašo s petjem“. Prihodnje nedeljo prične šolska sv. maša ob 8 1/2 ujutraj in bode o toj uri vsako nedeljo. Pri službi Božji poje abor iz višjih razredov pod vodstvom g. Miroslava Pretnarja. Slavno obdinstvo in vse prijatelje družbe sv. Cirila in Metoda opozarja na to

vodstvo družbenih šol v Trstu.

Razširjenje tržaškega katoliškega pokopališča. Predvečeranjem s jutraj blagoslovil je š. g. vikar Al. Tempesta novo zemljišče, namenjeno v razširjenje kat. pokopališča pri Sv. Ani. Pred blagoslovom daroval je š. g. vikar z veliko asistenco črno mašo, potem je blagoslovil zemljo po cerkvenem obredu. — Slovesnosti je prisostvovalo nad 3000 ljudi; mestni magistrat je zastopal ravnatelj g. Gandusio. — Celokupno katoliško pokopališče je sedaj toliko veliko, da bodo ubogi pokojni počivali vsaj 12 let v miru, predno prekopljejo njih kosti.

Neverjetno, a vendar resnično! Nedavno je otvoril v Beli Peči na Gorenjskem nemški Schulverein svojo šolo. Da je na to slavnost došlo rasnih sidarjev nemškega mostu do Adrije, to se ume ob sebi. Nikakor pa ni takó umevno samo ob sebi, da sta na slavnost doposlala svoje pozdrave tudi dež. predsednik Kranjski, baron Hein, in pa dež. glavar Kranjski, slavni Oton Detela. To ni nikakor umevno samo ob sebi — celo nenaravno je —, vendar pa se nismo začudili ni najmanje temu koraku slavnega Otona, saj vemo, da mož si ne more kaj, da ne bi tu pa tam raskril svojega — „nemškutarskega srca“! Zato niti nismo zabeležili tega najuglednejšega čina slavnega Otona. Ker pa satrja danes nam došla „Politika“, da se jej vest o brzojavki deželnega glavarja Kranjskega na šulferajnsko slavnost zdi vendar prenevarje tna, moramo še poučiti našo ljubo Praško tovarišico, da je na Kranjskem dandanes vse mogoče; tudi ono, kar je še tako neverjetno. Gospod Detela in družba so našli na visoko ravan, na kateri ni miru in odmora: drveti morajo že po fizičnem zakonu nisdolu raz višino narodne značajnosti v dolino, kjer praznujejo svoje orgije narodni mlačneži in plešejo svoj divji ples rod naš sovražni germizatorji.

Gosp. Oton nas ne briga dalje (naj gre le tja, kamor ga vleče srce!), toda do stranke, ki je svojedobno tega gospoda dvignila na svoj čit in ga slednjič posadila na kuruleki stol, do te stranke moramo danes vendar staviti resno vprašanje: ali dopuščata slovensko poštenje in narodna značajnost, da bi katera si bodi slovenska stranka mogla premišljati le jeden sam trenotek o tem, ali naj se loči od moza, ki ne le ne pozna narodne odločnosti, ampak ki ne pozna najnavadnejšega — takta. Da ima g. Oton Detela kot glavar slovenske dežele Kranjske le mrvico pojma o tem, kar zahteva takt, gotovo ne bi pošiljal svojih brzojavk na šulferajnsko slavnost. Ta brzojavka je izvestno hud tobak, a ta tobak je varstet na koalicijski njivi; slovenska javnost pa naj si izorpi moralo in pouk iz tega dogodka. Čas bi bil res!

Iz spodnje okolice se nam piše: Naše ljudstvo tu v Trstu in po okolici čutilo se

je dosedaj vsaj v cerkvi doma, tu se je še smelo posluževati svojega jezika brez strahu. Dogodek, katerega pričujem tu, in menda še nekateri drugi dogodki pa pričajo, da je prišla vladati lahonska zagrizenost tudi v cerkvi. — Proti ubozemu našemu rodu in našemu jeziku so se prideli raztaljivo obnašati celo nekateri namestniki božji, v božji hiši! —

Evo dokaza temu:

Minolo nedeljo (16. t. m.) vrtila se je v stolni cerkvi sv. Justa pobožnost sedem žalosti Marije Device ter delili so se popolni odpustki. Pobožno naše ljudstvo, katero polni tržaške cerkve, bilo je tu v obilici zastopano in svete te pobožnosti se je udeležilo tudi več okoličanov in okoličank.

Med temi bila je tudi žena, katere goji poleg žive vernosti v sebi tudi čut, da našega jezika vsaj v cerkvi ni smeti žaliti! Duhovnik pa, kateri spoveduje v cerkvi sv. Justa pri altarju Matere božje lavretanske, ni bil istega menenja s verno in svoj rod ljubečo okoličanko, kajti ugledavi več našega, na spoved čakajočega slovenskega ljudstva, vzkliknil je: „Qua no xe altro che scia veria!“ — Opozarjam prečastni ordinarijat na ta dogodek in posebe še na imenovanega duhovnika! — Nezaslišano je pač, da duhovnik v cerkvi tako žali naš rod in to glasno pred sbranim ljudstvom!

Daleč smo se prišli res tu v Trstu — in kobi „mekkočutni kranjski konservativci“ (tudi radi alci na Kranjskem se mi zde v narodnem obziru premalo „radikalni“) natančno poznali točne razmere naše, ne silili bi pač naroda „blasplovati!“ — Vprašam pa: Kako bi li smeli primerjati tega zagrizenega duhovnika s poštenim Italijanom, o katerem sem vam sadajšč poročal, ki se je namreč čutil, ugledavi v slovenskih Barkovljah italijanske napise?

Drznost družbe „Lega Nazionale.“ Zlo-slavna „Lega“ oddala je tudi letos več podpor ubožnim dijakom, med temi celo podpori dvema dijakoma, učetima se v Toskani! Skupno je oddala „Lega“ 5248 gld. podpor, od katerih je naklonila ubožna tržaška svoto 1200 gld. „Lega“ se nadeja sedaj še primerne podpore od strani deželnega odbora istrakega. Trst in slovenska Istra naj torej podpirata lahonske dijake v Toskani! To pa menda vendar ni — pohlevnost.

Sodniške. 16letni pekarski vajenec Fran Kavdič je bil predvečeranjem obsojen na 6 mesecev težke ječe, ker je bil ukradel junija meseca svojemu gospodarju g. Zehnerju 10 gld. v denarju in zaradi raznih drugih tatvin. Glede omenjenega desetaka je bil še dne 27. junija t. l. obsojen pekovski pomočnik Alojaj Kermol na 4 mesečno ječo, ker je bil zelo na sumu, da ga je bil ukradel. Na sredo so pa dva meseca posneje zaprli Kavdiča zaradi postopanja in Kermolu se je posrečilo prekanjeno pregovoriti Kavdiča, da mu je tatvino priznal. Nekrivega Kermola so seveda takoj izpustili iz zaporu.

Policijske. Predsinočnem so javni stražarji nenadoma pregledali rasne gostilne in kavarne nižje vrste, ljudske kuhinje itd. ter zaprli razne znane pretepalice, pri katerih so našli nože. Vseh njih so prijeli okolo 40. Pridržali so jih 24 ur v zaporu. — Po noči na večeraj so prijeli stražarji na velikem trgu 37letnega mizarja Josipa C. iz Trata, pristojnega v Tolmin, ker se je vrnil v Trst, da bi bil že izgnan od tu. — Policijski oficijal gosp. Tis je zaprl predvečeranjem 23letnega težaka Andreja Pokornega iz Brna, ker je na sumu, da se je bil vtihotapil dne 28. t. m. v tovarno in zalogo očta tvrdeke Albert Grego v zagati del Moro hāt. 7 ter odnesel vredno s 15 gld. drobiža. (Glej vest „Drzna tatvina“ v jutranjem izdanju „Ed.“ od minolega torka.)

Koledar. Danes (27.): Kozma in Dami-jan, muč. — Jutri (28.): Vavlav (Venceslav) kralj; Marcijal; muč. — Zadnji krajec. — Solnce izide ob 5. uri 56 min., zatoni ob 5. uri 45 min. — Toplota, večeraj: ob 7. uri zjutraj 19.5 stopin, ob 2 popoldnu 24 stop.

Najnovejše vesti.

Dunaj 26. Ravnatelj državnega gimnazija v Pulju, dr. Fr. Svida, je imenovan ravnateljem državnega gimnazija v Trstu. — Svetovalec pri ministerstvu notranjih stvari, Josip Stummer, je imenovan podpredsednikom namestništva v Pragi. Stummer je baje posebno naklonjen Nemcem. — Ravnatelj trža-

škega gimnazija, dr. Ad. Nitsche, pride v Inomost.

Budimpešta 26. Gotovo je, da se pojavlja v liberalni stranki neka nezadovoljnost, ki se pokaže takoj, ko prične parlament svoja zasedanja. Kolomna Tisza namreč, ki bi vedno rad videl bana Hedervarya na stolu ministra predsednika, agituje aktivaj proti Wekerlu, da bi ga spravil ob ugled pri liberalni stranki. — Opozicijski listi se veselijo te agitacije in prorokujejo, da Wekerle ne ostane več dolgo časa na krmilu.

Budimpešta 26. Iz Peterburga prišedše vesti satrjujejo, da je Pobjedonoscev (predsednik Sv. Sinoda) padel pri carju v popolno nemilost. (?) Varok temu je baje neko pismo, katero je bil Pobjedonoscev pisal nekemu svojemu prijatelju in v katerem pismu govori o carju kot blaznencu in nestrpnežu. Minister carske obitelji Verončev-Daskov da je dobil pismo v last in je je pokazal carju.

Peterburg 26. „Novoje Vremja“ poročajo, da Pobjedonoscev ostavi v kratkem svoje visoko mesto. „Nov. Vr.“ ne navajajo varoka temu.

Sredec 26. „Borba“ poroča, da bode Karavelov pomiločen še predno pride s obranje svoje zasedanje.

London 26. „Bureau Reuter“ javlja iz Shangaia: Večji del japonskih vojnihi ladij je odplul iz pristanišča Ayantav, ne zna se kam. — Kitajski agentje v Evropi in Ameriki so dobili nalog, da nakupijo, kjer morejo, ladje, ki bi se mogle uporabiti v pomorskih bitkah.

Trgovinske brzojavke.

Budimpešta. Pšenica za jesen 6 26—6 27, za spomlad 6 22—6 24. Kozma za sept.-okt. 6 10 do 6 20. Oves za jesen 5 64—5 66. Rž za jesen 5 20—5 23.

Pšenica nova od 78 kil. f. 6 30—6 35, od 79 kil. f. 6 35—6 40, od 80 kil. f. 6 40—6 45, od 81 kil. f. 6 45—6 50, od 82 kil. f. 6 50—6 55.

Jetmen 6 26—6 40; prosa 6 70—6 90. Pšenica. Ponudbe in povpraševanje srednje. Prodalo se je 20.000 met. stot. 2 1/2—5 nč. ceneje. Drage vrsti žita mlačne, brez posebnega prometa. Vreme oblačno.

Praga. Nerafinirani sladkor za september f. 13 80 decembar f. 13 77, mirn.

Praga. Centrifugal novi, postavljen v Trst in s carino vred, odpeljatev konec t. m. f. 81 25 do —. Oktobar f. 31—31 25. November-marec f. 30 00—30 25. — Concassé za november-marec 30 75 do 31. — Četvrti za oktober 32 50.

Lavre. Kava Santos good average za september 100 50, za januar 84 75, mlačno.

Hamburg. Santos good average za september 77 25, decembar 69—, marec 65 75, mlačno.

Dunajska borza 26. septembra

1894.	danes	večraj
Državni dolg v papirju	98 70	98 85
„ „ v srebru	98 70	98 85
Avstrijska renta v zlatu	124 50	124 60
„ „ v kronah	97 90	97 85
Kreditno akcije	373 —	370 —
London 10 let	124 —	123 65
Napoleoni	9 86 1/2	9 86
100 mark	60 95	60 90
100 italj. lir	45 20	45 10

Gostilna „Štoka“ staroznana pod ime „Belladonna“, poleg kavarne „Fabris“, priporoča se Slovanom v mestu in na deželi. Točilo se lahorna vinskega izotaka je kuhinja izvrstna. Prodaja tudi vino na debelo, tako meščanom, kakor na deželo. Cl.

Mlekarna Frana Gržine is St. Petra na Notranjem (Via Campanilla v hiši Jakoba Brunnerja št. 5 (Piazza Ponterosso). Po dvakrat na dan frišno opresno mleko po 14 kr. liter nedodredno iz St. Petra, sveža (frišna) smetana. Na zahtevanje, pošilja se tudi na dom.

Martin Krže, Piazza S. Giovanni št. 1. ima trgovino s mnogovrstnim lesenim, železnim in lončnim kuhinjskim orodjem, pletenino itd. Cl.

Kavarni „Commercio“ in „Tedesco“ v ulici Caserna, glavni shajališči tržaških Slovanov vseh stanov. Na razpolago so časopisi v raznih slovenskih jezikih. Dobra postrežba. — Za obilen obisk se priporoča Anton Šorli, Cl. kavarnar.

Gostilna Josipa Katalana v Rojanu, „Pri dvanaestih murvah“, priporoča se slavnemu slovenskemu občinstvu za obilen obisk. — Točila se bodo samo domača izvrstna vina. 104—23

ROJANSKO POSOJILNO IN KONSUMNO DRUŠTVO vpisana zadruga s omejenim poročtvom v Rojanu pri Trstu priporoča slavnemu občinstvu svojo bogato pre-skrbljeno

prodajalnico jestvin

(v ulici Belvedere št. 3) pristopno zadrugnikom in nezadrugnikom, koji prvi so deležni letnega čistega dobička. Priporoča tudi svojo

društveno krčmo v Rojanu (poprej Pertotova)

10 minut oddaljeno od mesta, s obširnimi senčnatim vrtom in dvema dvoranama, kjer se točijo lahorna domača vina, teran, pivo v steklenicah itd. Točna postrežba s gorkimi in mrlimi jedili. Priporoča tudi svojo

mesnico

v Rojanu (poprej Pertotova) kjer se prodaja govejo in telečje meso, po najnižjih tržnih cenah. Priporoča se slavnemu občinstvu in udom.

Novi člani se še vedno sprejemajo ob uradnih urah vsak četrtek od 6—7 ure zvečer in ob nedeljah od 9—10 ure predp. 104—5